

Navnegivningen i Vadehavet.

(Afsluttet.)

Af **Peter Skautrup.**

I en foregående artikel (Sdj. Aarb. 1938) er en række navne fra — og til dels særegne for — vadehavet behandlet. Der er endnu enkelte, som hører til i denne egn, og som her skal omtales tillige med et lille overblik over hele stoffet.

Vese. V e s e n er navnet på en stor, jævn grund øst for Rømø, »ved Højvande et meget flakt Hav, vist sjældnen over 30—50 cm dyb på det højeste, ved Lavvande en vaad og slibrig Tundra«,¹⁾ hvor »Langbladet Bændeltang og store gulbrune Alger . . . ligger i Ebbetiden som et helt tæt Lag« (smst.); en dyndvadde kalder Thade Petersen den. Og dette er nok det karakteristiske for en v e s e: den er mer eller mindre dyndet, sumpet, tundraagtig; jf. Jessens beskrivelse²⁾ af K l y n g v e s e S a n d, ud for Tjæreborg, og V e s e b a n k e øst for Fanø. Ordet er velkendt i danske og nordiske stednavne, jf. oldn. veisa; pøl, sump, sv. dial. vesa, dynd, gytje. Det er også anvendt i navnegivningen på østkysten: V e s, Munkbrarup s. (Angel), 1483 Wese; muligvis i V e s e b y, Hyrup s. Angel (her måske dog et personnavn), og V e s b y, Kosel s., Svans.

Vejle. Ordet er ikke særlig karakteristisk for vadehavs-egnene, hvor v a d e helt dominerer. Helt ukendt er det dog heller ikke, findes fx. i K r a g e v e j l e r, Hvidding s. Det er almindelig udbredt over hele Norden: oldnordisk vaðill, norsk Val (Vaul, Veel, Voil i stednavne), svensk (stednavn) Väla (flere steder), Väle, da. Vejle (som appellativ og i stednavne). Det betyder vadested (også over bæk, å), grundt sted, hvor man kan vade over (jf. fx. Bygholms og Vesløs Vejler osv.). Den gammeldanske form er w æ t h i l, og de ældre former for ovennæv-

¹⁾ Thade Petersen i Geografisk Tidsskrift. 1926. 229.

²⁾ Marsken ved Ribe. 1916. 15.

te Kragevejler viser, at -th- på normal vis er svundet her: Krage Væl 1774, og at den ældre udtale har været *væ:l*. Nuværende udtale er da antagelig indført efter skriften.

Draget er navnet på det nye løb til Ribe;¹⁾ det kaldtes en tid også Gamle Ribe Dyb. Hvis navnet er indført, er det ikke

Fig. 1. Muslingbanke (jf. Sdj. Aarb. 1938. 179) i nærheden af Jordsand.

Fot. Arthur Christiansen.

godt at vide, hvilken betydning man lægger i ordet. Er det et hjemligt farvandsnavn, er der også flere muligheder. Det kan betyde: løb, vandløb, sted hvor vandet bevæger sig, jf. det danske *V a n d d r a g*, og sammenlign hermed *Dr a g e t*, navn på et smalt løb sv. for *Øland*, som forbinder bredere løb. Eller det kan have den speciellere betydning, som vi finder i vend-sysselsk: havskellet, hvor bølgerne løber op og drager sig tilbage, idet der så, før det nuværende sejløb dannedes, har været en barre der (og måske kunde kortet fra 1807 tydes herhen). — En betydning »sted, hvor det trækker, blæser« (som vi kender i svenske farvandsnavne²⁾), er næppe tænkelig her.

¹⁾ Jacobsen: Skibsfarten. 119.

²⁾ Ivar Modéer: Färdvägar och sjömärken vid Nordens kuster. (1936). 97.

Dyb. Er behandlet tidligere (Sdj. Aarb. 1938. 176). Her skal blot tilføjes, at betegnelsen virkelig findes i gammel tid, og det endda netop om farvandene her (men ikke nævnt i SS.)¹⁾ I originaldokumentet af 25. aug. 1292 nævnes: Liist. Mannø .. cum ipsorum di y b .. in dictis di y p (d. v. s. med deres dyb ... i de nævnte dyb).

Fiskende. Om dette ord har været brugt om fiskepladser, kan være lidt tvivlsomt. Kilden for de enkelte forfatterses²⁾ omtale af ordet er vistnok kun et enkelt sted i Ribe skipperlavs (Skt. Sørengildets) gildesskrå af 1478,³⁾ hvor det i § 20 hedder: Item huo som fanger presters hion, suen eller mand, eller for redsell anten till wor fiskind eller Helliglandtz fiskind, hand skall bedre en marck wox till sanct Søffrens liusz oc en thønd øll till laugett; d. v. s.: den som tager (ø: benytter) præsters tyende, svend eller mand eller fiskeredskaber (?) enten til vort fiskende eller helliglands⁴⁾ fiskende, han skal bøde en mark voks til Skt. Sørens lys og en tønde øl til lavet. — Der er intet i vejen for at tolke ordet som »fiskeplads«, om end en oversættelse »fiskeri« vel også kunde forsvares (i § 22 bruges dog ordet fiskeri). En parallel til denne overgang fra handlingsord til konkret betydning har vi fx. i vestjysk kørende, der også kan bruges = kørerum i lade (egl. stedet, hvor man kan køre ind eller igennem).

Leje i betydningen »fiskerleje« har vi antagelig i sidste led af L a n g l i, 1548 Langelegh, 25./3. 1563 (fiskerlejet) Longleige, 28./6. 1578 Longleye. Langli er vistnok først 1634 blevet en ø,⁵⁾

¹⁾ Sønderjyske Stednavne, udg. af Stednavneudvalget.

²⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. I. 380; Jacobsen: Skibsfarten. 228.

³⁾ Nyrop: Gilde- og Lavsskraer. I. 751.

⁴⁾ Dette er i alm. blevet opfattet som Helgoland; men det er dog ganske sikkert = helligt land, altså det ikke-inddigede land ved vadehavsoerne, ud for hvilket fiskeri fandt sted, et fiskeri, som antagelig kirken også har forbeholdt sig ret til (eller afgift af), hvorfor der her udtrykkelig fremhæves, at der ikke må være samkvem med kirkens folk ved dette fiskeri; jf. § 25 i samme skrå; endvidere Hallig i Sdj. Aarb. 1938. 182 ff.

⁵⁾ Jacobsen: Skibsfarten. 98. 117.

tidligere var det en halvø med et stærkt benyttet fiskerleje. Jf. om Leje i anden betydning Sdj. Aarb. 1938. 176 f.

Red. Et Riber Red nævnes 1603, da et skib ved stormfloden (3. april) »bleff thagen fraa Riber Red och førtt op paa Villsloff Offuer«. ¹⁾ Ordet er et låneord fra tysk.

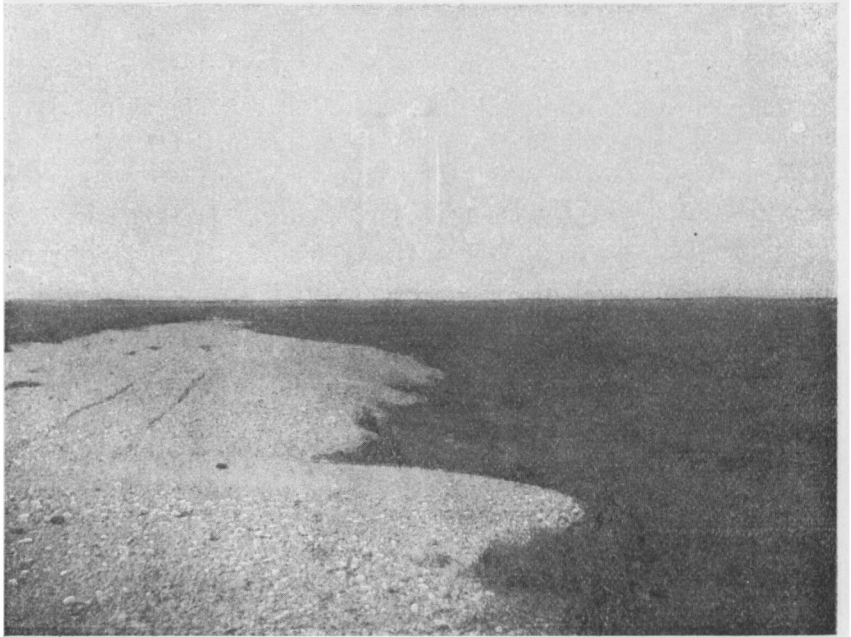

Fig. 2. „Ovren“ (jf. Sdj. Aarb. 1938. 187). Strandvolden mellem Roborghus og Sneum
Aar efter Stormfloden 1911. —
Klicheerne til Fig. 2—4 er venligst laant os af „Danmarks geologiske Undersøgelse“.

Navnegivning efter form.

Adskillige grunde navngives efter deres form, og her som andetsteds er det især betegnelser for legemsdele, som anvendes.

Albue. Albuen (ty. Ellenbogen) er navnet på den nordlige krumme del af Sild, omtrent af samme form — en armkrumning (se kortet Sdj. Aarb. 1938. 175, 180) — som halvøen

¹⁾ Ditlev Hansen Guldsmeds notat, se Fra Ribe Amt 1927. 9.

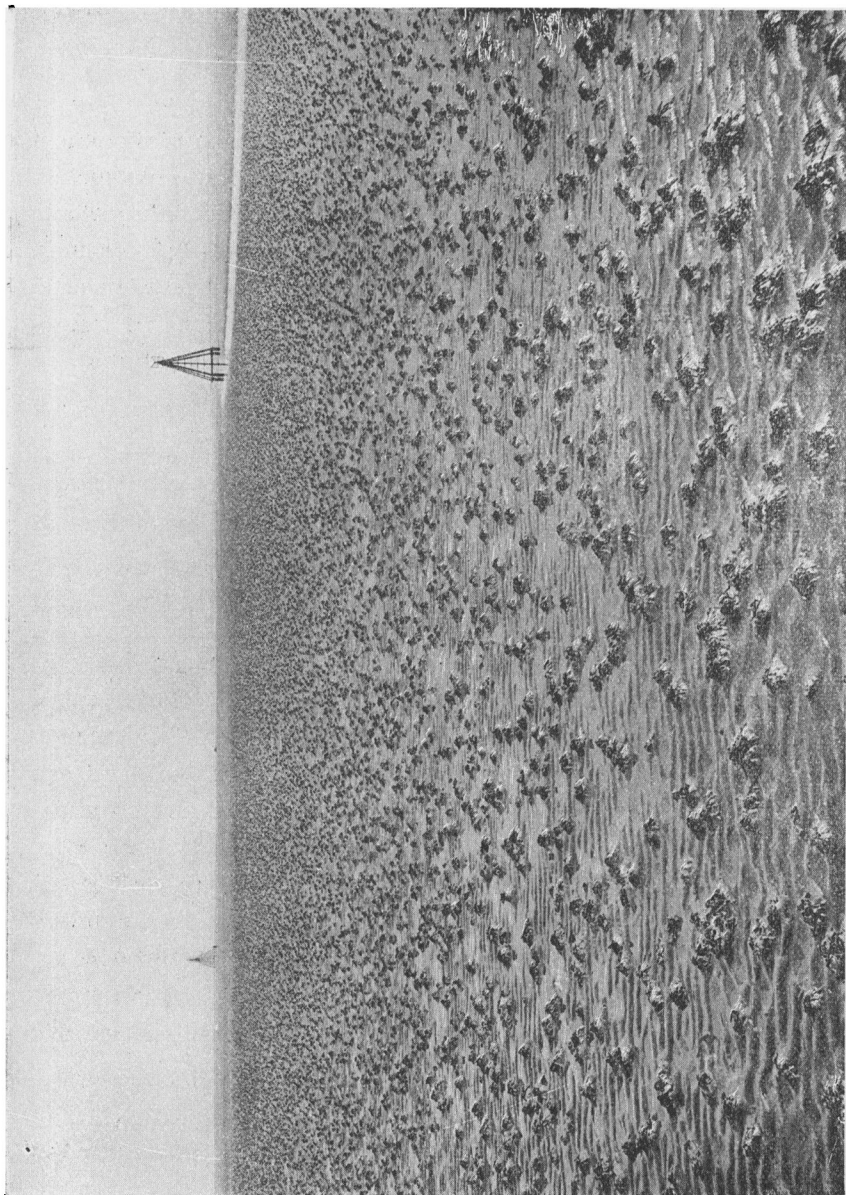

Fig. 3. Sandvade med Sandormeskud (*Arenicola marina*) paa „Peter Mejers Sand“, sydfor Fønsø.

Albuen ud for Nakskov. Samme ord kan indgå i **Albuehøj** i Vester Vedsted ved Uder-Bjærgum (1300—20 Albæhøg, Albooch; SS. III. 52). Også om havindskæring af lignende form bruges ordet: **Albuebugten** på Fanø.

Hage forekommer som appellativ og i danske stednavne i betydningen: spidst tilløbende landstrimmel eller fremspring, især ud fra et næs eller en strandkrumning (fx. Aflandshage ved Amagers sydspids, Sandhage og Tornehage på Tudsenæs, Korshage og Skansehage på Rørvighalvøen). Men desuden også i navne på grunde af lignende form (fx. Egenæs Hage i Lamme-fjord, Holmtange Hage og Næsby Hage i Løgstør Bredning), og således her: **Isenhage** og **Simons Hage**, grunde i Rømfarvandet (III. 224, 227), **Hage**, sand nv. f. Jordsand (III. 334), **Sælhagen** ø. f. Skallingen.

Hale. **Fiskehale**, »Fischhaael«, er de yderste punkter af »Hans (ø: Havns) Odde« på Fanøs østside.

Knaage er en grund mellem Jordsand og Højer Dyb. Ordet er appellativet knoge = knogle, kødben.

Lammelæger er en sandgrund ved Listerdyb. Navnet er i SS. III. 224 rigtigt sammenstillet med plantenavnet **Lammelege**, men den videre givne forklaring (»her maatte det i saa Fald være brugt om en Havplante«) er sikkert forfejlet. Navnet findes allerede på kortet 1807 (Sdj. Aarb. 1938. 175), og efter grundens — eller måske bedre grundenes — form er det ret klart, at navnegivningen har fundet sted ud fra en sammenligning. Det karakteristiske for Lammeleger, der i Jylland navnlig bruges om engelskgræs, er de rundknoppede blomsterhoveder, og med en sådan samling knopper er grunden sikkert blevet sammenlignet.

Læggen, sande n. f. Ribe Strøm og ø. f. den nordlige del af Knude Dyb, er vel overført anvendelse af ordet: læg (på ben). Mejer har **Læggesandt** (men dog anbragt andetsteds,¹⁾ Pon-

¹⁾ Jacobsen: Skibsfarten. 95.

toppidans Atlas: Lægge Sand. Hermed må vel sammenstilles I. æ g g (e) h o r n , navn på en sande ø. f. List, 1865: Leghörn.¹⁾

Nakke. Hviding Nakke er en grund i havet udfor Hviding (1865: Hvidingnakke). Iøvrigt er det vistnok sjældent, at ordet anvendes om grunde.

Odde forekommer flere steder. Ballum Odde, grund mellem Ballum Dyb og Mithusum Dyb; Havnsodde, Helmodde og Lysensodde ved (eller på) Rømø; Hans (s: Havns) Odde, på Fanøs østside.

Rev. Det eneste større rev i farvandet er Hornsrev, den grunde sandstrækning udfor Blåavandshuk, som til dels afgrænser området med den stærke ebbe og flod mod nord. Mindre er Galgerev s. for Fanø og Pælrev (et) ø. for Kilsand og s. for Riberløb, men disse er vistnok ret ny navne, hvor -rev har erstattet ældre -revel, se ndf. — Hornsrev kaldes i ældre hollandske beskrivelser for »Duyvels Horn«, djævlehornet, men er dog i de Waghenarske kort (1584 ff.) benævnt Reef Hoorn. Dets form har vel først mindet om et horn, — jf. at Jyske Rev på ældre kort tegnes som et jævnt aftagende, krumt horn. Sejladsen syd-nord synes i 16. årh. efter de nedertyske lodsøger at dømme ikke at have berørt vadehavet, men er gået direkte fra de nordfrisiske øer nnø. til ud for Bovbjerg og derfra forbi Hanstholm omkring Skagen osv. Når der ikke er flere »rev« her, skønt der var grunde og sander nok, skyldes det dog ikke manglende sejlads, men snarere det forhold, at en grund for at kunne kaldes et rev skal have en særlig form, — skal være ribbensformet, thi ordet rev betyder oprindeligt (som endnu i sjællandsk samt i sammensætninger som Højrev, Mellemrev olgn.) ribben (jf. ty. Rippe, eng. rib). Et rev er en konkav eller hvælvet, langstrakt sande eller grund — fra land ud i havet eller ud for land. Og en sådan terrænform er vistnok sjælden her. Hornsrev er i Virkeligheden en randmoræne, aflejret af

¹⁾ C. P. Hansen: Das Schleswig'sche Wattermeer. 30.

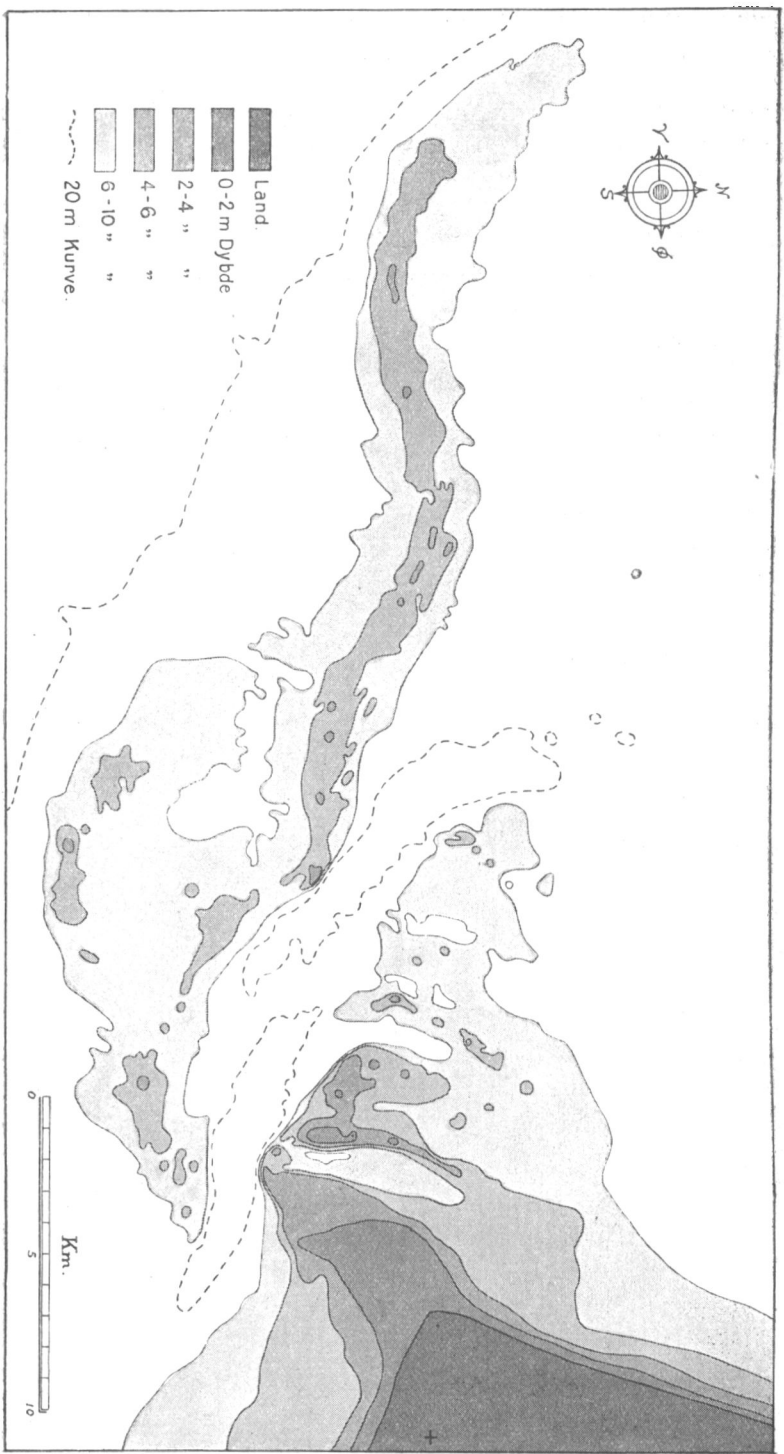

Fig. 4. Hornsrev.

fra nord udskydende istunger, — og det har spillet en stor rolle for sejladsen. Vi kan meget vel her have udgangspunktet for ordets videre befordring, thi ordet er nemlig lånt fra dansk til middelnedertysk (eller nedertysk) og hollandsk rif (hvorfra det atter er lånt til højtysk Riff og engelsk reef).

Revie, Revel. R e v e l forekommer i navne på flere mindre sander og er sanime ord som r e v l e, der nok er en diminutivsdannelse til det ovf. nævnte r e v. Således findes på kortet fra 1807: K n ø s r e v e l v. for Fanø ved Graadyb, P e e l r e v e l (således også 1865) ø. for Kilsand og syd for Riberløb, og G a l l i e r e v e l s. for Fanø. Men de sidste sander kaldes nu henh. Pælrev (Jessen: Marsken ved Ribe (1916). 14) og Galgerev (generalstabskort). Ordet revel er vel da gået af brug i dialekten og erstattet af rev. På et kort fra 1724 anføres P e h l R e b b e l som navn på en østersbanke ved Rømmesdyb (SS. III. 225), der vel kunde indeholde samme -revel, men dog vel snarere er et ribhel i betydningen »strimmel«.

Stjært. R e j s b y S t j æ r t er en kileformet grund ud for Rejsby (SS. III. 63), F l a k s t j æ r t en grund v. for Mandø (også nævnt 1807).

Straale. S i m o n s S t r a a l e var navnet på en sandrevle og S t r a l navnet på en grund, begge mellem Rømø og List. Ordet stråle er lånt fra mnt. strale. pil, od.

Kolk og høl.

Når en stormflod bryder igennem et dige eller en klit, dannes for det første en såkaldt h a v r e n d i n g,¹⁾ en rendeformet åbning eller kanal ind gennem diget eller klitten. Ved et sådant gennembrud opstår ofte hvirvler — fx. hvor fastere dele i bruddet gør stærkere modstand, eller hvor bundmaterialet et sted er særligt blødt og lettere udskylles, og der kan da bag ved

¹⁾ Feilb.; Jacobsen: Skisfarten. 119; se gode illustrationer i Rambusch: Ringkøbing Fjord. (1900). 11 og Raunkjær: Botaniske Studier. I. (1937). 40.

gennembruddet graves store fordybninger («Hul af undertiden 40 Fods Dybde»¹⁾) i den tidligere inddigede marsk eller beskyttede mark, et hul eller huller, som ligger fyldt med vand, når stormfloden er faldet. Lignende huller kan forøvrigt også fremkomme ved at floden styrter over klitten eller diget. Et sådant bækken har forskellige navne.

Det kan kaldes et høl, samme betegnelse som i alm. anvendes om et dybt sted i (siden af) en å (og et sådant høl er vel ofte dannet på lignende måde ved en hvirvelbevægelse). Hølet i Højer s. (SS. III. 269) er fremkommet ved et sådant digebrud. I øvrigt findes ordet inde i landet — som i hele Norden — i talrige navne på huller i åer. Ordet er fællesnordisk og en afledning af hul.

En anden betegnelse er kolk, som forekommer flere gange her i området: Kolk (agre) i Daler s. (III. 278); Lerkolk smst. (III. 279) er et lille jordstykke med lergrave; Kolk (blokke) i Visby s. (III. 288); Kolk i Emmerlev s. (III. 301); Lakolk og Kolk på Rømø (III. 345, 356). Enkelte steder kan navnet være brugt i al almindelighed om vandsamling, vandhul osv., således sikkert i Kolk, branddam i Rejsby, Ballum s. (mangler i SS.) Ældst nævnes Lakolk 1643. Spørgsmålet er så, om dette ord er hjemligt eller lånt. Det findes i nordfrisisk kolk, vandhul (oldfris. kolk, m., grube, hul), nedertysk kolk (mnt. kulk, kolk, m., vandfyldt fordybning), hollandsk kolk, f., dybt, stort vandhul, afgrund, hvirvel (ældre holl. culc, colc, m., f.), oldeng. colc, hul. Her er altså geografisk sammenhæng. I det øvrige Danmark har jeg derimod ikke stødt på ordet. Det findes ganske vist i Søren Terkelsens fortælling »Grund-Giftermaal etc.« (1656): (det) grundeløse Kolck, men denne fortælling er en slavisk oversættelse af en af hollænderen Cats' fortællinger i samlingen »Trou-Ringh« (1637), hvor teksten har: haer grondeloes kolck. Dette sted betyder altså intet. Derimod har Evald Lidén fornylig²⁾ fremdraget ordet i svenske dialekter.

¹⁾ J. N. Schmidt: Slesvig's Land og Folk. 1851. 14.

²⁾ Ordstudier. Meijerbergs arkiv f. sv. ordforskning. I. (1937). 88f.

hvor det forekommer som naturnavn og stednavn i Småland (Västbo hrd.): *kulka*n, »(vandfyldt) fordybning, sænkning«, og *Kulke*n, samt muligvis appellativisk andetsteds i bet. »lille vandsamling«. ¹⁾ Og det er da muligt, at vi ved videregående undersøgelser også kan finde det som naturnavn i det øvrige Danmark. Indtil da er det vel metodisk rigtigst at regne med, at det sønderjyske naturbetegnende *kolk* er lånt sydfra, ²⁾ og snarest vel fra frisisk, hvor der mig bekendt ikke forekommer konkurrerende synonymer (medens vi i plattysk sædvanligvis har *Wehl(e)*, se ndf.). Formelt er der nemlig intet, der tvinger til at antage lån. Ordet er fællesgermansk, og vi har det i danske dialekter i betydningen »strube, svælg, slurk«, vestjysk *kol'g* eller (med labialiseret konsonant) *kwol'g*. Ligeså i sv. dial. *kulk*, *kålk*, *stor slurk*. Og substantivet er — ligesom verbet *kulke* (jf. vestjy. *kwil'gdre'k*, drikke med klukkende lyd, i store slurk) — tydeligt af onomatopoietisk karakter. Vi træffer da her, som så ofte, en »ord«-gruppe, der viser den store betydningsdifferentieringsmulighed i ældre sprogtrin.

Det plattyske synonym er *Wehle*, men ordet synes ikke at være indlånt eller anvendt i navnegivningen på dansk grund.

Mærskén.

Mærskén hører med til vadehavsområdet, men betegnelser for vadehavets aflejringer og de forskellige jordlag er kun sparsomt anvendt i navnegivningen og i reglen kun som bestemmende led.

Klæg, betegnelsen for den aflejrede lerjord, findes kun som første led i marknavne: *Klægsid*e, *V.-Vedsted*, *Klægsig*, *Hviding*, *Klægager*, *Brøns*, *Rømø* og *Mjolden*, *Klægvang*, *Brøns*, *Klægstykke*r, *Rømø*. Kun for en enkelt af navnene er angivet en — grov — lydskrift: *kleg*: — (*Brøns*, III. 163), *Kok*

¹⁾ Landsmålsarkivets frågelistor. nr. 30. (1930). 11.

²⁾ Pastor Thade Petersen meddeler, at ordet *kolk* ikke kendes på *Rømø*.

og Feilberg angiver ellers udtalen *klik, klek* fra Sønderjylland. Ved siden af disse former kan muligvis også forekomme den plattyske form *Klei* (Pontoppidan, Atlas VII. 88). Ordet *Klæg* er jo velkendt fra det øvrige Danmark, selv om det vel nok kun forekommer, hvor havet afsætter ler (fx. på Langeland, i Limfjorden og i Ringkøbing fjord (Klægodde, Klægbanken)). I svensk kendes ordet ikke. Det er samme ord som nt. *Klei* (lånt til højty. *Klei*) oldfrisisk *klay*, oldeng. *clæg* (eng. *clay*), hollandsk *klei* — altså tydeligt nok hjemmehørende i tidevandsbækkenet. Det forudsætter vel et **klajja-* med betydningen »det klæbrige«.

Slik. Hvordan betydningsforholdet mellem *slik* og *klæg* er, ved jeg ikke. Er *slik* en mere faglig (geologisk) betegnelse? Eller bruges ordet især om aflejringen i dens vorden, mens *klæg* bruges om den fastere og tildækkede aflejring? Ordet forekommer i en del marknavne: *Slikland*, *Brøns*, *Slik* (og *Slikhuse*), *Møgeltønder*, *Slikfenne*, *Højer*, *Slik*, *Ubjerg*. Det findes ikke nordligere end *Brøns* og er lånt (næppe ældre end 17. årh.) fra plattysk *slik* (mnt. *slik* og *slik*; højty. *Schlick*), frisisk *slick* m. fl. former, hol. *slijk* (der synes altså at være aflydsformer med kort og langt i).

Mærsk. I dansk har vi to former: *mærsk* og *mærsk*. Af disse er formen *mærsk* ret ung og sikkert lånt fra tysk i 17. årh. Formen *mærsk* er derimod gammel i dansk: *agros in mærsch* (Ribe Oldemor. 114, ca. 1317), *in terris indiuisis, scilicet mærschland* (smst. 105), og i jyske dialekter (det findes vist ikke i østdanske dialekter) hedder det også overalt *mærsk*, *mærsk*: Feilb.; *Mærsk*, gårde i Fjaltring, 1596: *pa Mersk*; *Mærsk*, gd. i Hardboøre. — Langs kysten her således i Hviding: *Mærsk* (ca. 1476 Ribe Oldemor), *Grønnemærsk*, *Havremærsk* (1458 Hauræ mersk), *Højmærsk*; i Rejsby: *Mærsk*, *Faaremærsk*, *Horsmærsk*; i Brøns: *Gammelmærsk*, *Holmmærsk*, *Krempermærsk*, *Storemærsk*; i Ballum: *Ballum Mærsk* (1298 Balgum mersch),

Gammelmærsk, Herremærsk, Langmærsk, Stakketmærsk, Svinemærsk; på Rømø: Mærsk, Mærskland m. m.; i Daler Mærsk (1588), o. s. v. Denne form må være lånt fra mnt. mersch (med sideformen marsch, som indlânes i højtysk), som vi genfinder i oldengelsk mersc, ældre merisc (eng. marsh), og som forudsætter et *mariska-. Den kan ikke godt være hjemlig, da et *mariska- i dansk skulde give m a r s k (men denne form er som nævnt ganske ung og givetvis lân). Ordet er afledt til et ord mar- (germ. *mari-), som vi har i en række sammensætninger (Marsvin, Martørv, Marhalm osv.), og som betød »hav«. Mærsk betyder da oprindeligt: det til havet hørende eller fra havet stammende, det havlige.

Størt. Over klægen skal der flere steder forkomme en ufrugtbar, sandet, vist al-lignende jordart, som kaldes størt. Fyldigst omtales den i Pontoppidans Atlas VII. 91: skadelig Jord, som man kalder Størt. Det ene Slags er brunagtigt og falder til Aske, naar den tørres i Luften. Det andet Slags Størt er sortladden og jernagtig, som sædvanlig kaldes Ahl. Den tredie Art af Størt er ligeledes sortladden og jernagtig, og hindrer baade Kornvæxten og Græsavlingen. Molbech siger, at disse jordarter (Størt) er »tildeels de samme, man ellers i Jylland kalder Ahl«. SS. III 363 antages, at ordet mul. indgår i Størdal på Rømø. Ellers er det ikke forefundet. Mensing¹⁾ anfører ordet fra Husum, Eidersted og Stapelholm, Schütze²⁾ har »stört« eller »uur«, der forklares som »rothe fuchserde« over klægen. Det kan vel, ikke være andet end »Styrt« (ty. Sturz), mul. egentlig med betydningen »affald«.

Terg. Under marskens klæg findes — navnlig mod syd — ofte et tørvelag, som kaldes terg, *tær: tærre* (Feilb.)³⁾ Hvor dette tørvelag fortsættes ud i vadehavet, kan der ved stormfloder rives større partier løse, som skylles i land. Denne subma-

¹⁾ Schlegwig-holsteinisches Wörterbuch.

²⁾ Holsteinisches Idiotikon. IV.

³⁾ I Sønderjyllands Historie I. 45 bruges mærkeligt nok den platyske form D a r g.

rine tørv er temmelig saltholdig, og det er om frisernes saltudvinding af denne tørv, Saxo fortæller: jordklumper brændes til salt og afkoges.¹⁾ Aagaard²⁾ skriver herom: en Tørvejord, som kaldes T a r r e, der giver en afskyelig Stank (nemlig ved brænding). Ordet forekommer i nogle stednavne: T e r m e n (1770), Brøns, T e r r e (1747), Skærbæk, T e r r e (1683), Randerup, T e r r e s t e d (1683), Mjolden. — Vi har det samme ord i frisisk targ, tarrig, terg, teri(g) ofl., nedertysk darg, dark, darrik, dari mfl. (Mensing), mholl. dary, darich, daritorf. holl. derrie m. fl. Som grundform kunde nok ansættes et *thergh. Snarest er vel det sønderjydske t e r g, t e r r e lånt fra frisisk, selv om der ikke foreligger tvingende lydige grunde for lån.

Denne lille oversigt over navnegivningen i vadehavet (jf. Sdj. Aarb. 1938. 173 ff.) viser os, at vi er i et område — t i d e v a n d s o m r å d e t —, hvor vi ved navnetolkningerne ikke blot må tage hensyn til et enkelt mindre distrikt, men hvor vi må regne med et s t ø r r e n a t u r- og k u l t u r k r e d s f æ l l e s s k a b, som omfatter hele kyststrækningen fra Hornsrev langs Sønderjyllands vestkyst til den nordtyske og hollandske og til dels også den engelske kyst. Vi genfinder her de samme jordbunds- og terrænformer, de samme naturforhold, især præget af ebbe og flod, og vi finder derfor også sprogligt et vist fællesskab, en række specielle ord, som her har deres hjem. Her har været samkvem mellem folkene, og derfor vandrede ordene også — nogle vandrede mod syd og vest (fx. Laa og Rev), andre mod nord (Pril, Flak, Vad(d)er, Slik og Mærsk fx.), andre igen fra vest mod øst (Leje, Bollert, Kolk?, Terg?). At området er særpræget og ordforrådet tilsvarende naturbundet, ses vel allerbedst af, at en række her hjemmehørende ord fra de respektive dialekter vandrede ind i de tilsvarende rigssprog. Således fik højtysk jo en række specielle ord ind gennem plattysk: Hallig; Holm; Ufer — Ovre; Watt — Vad(d)er; Reede — Red;

¹⁾ Jacobsen: Skibsfarten. 237; i visse frisiske egne kaldes tørven tuul. jf. vestjysk *twol*, *twål* (Feilb.).

²⁾ Tørning Lehn. (1815). 176.

Riff — Rev; Klei — Klæg; Schlick — Slik; Marsch — Mærsk. — Men ofte kan det i øvrigt være vanskeligt, for ikke at sige ugørligt, at afgøre den nærmere proveniens for ordene inden for dette sammenhængende område (se under de enkelte ord), men man skal rimeligvis ikke altfor stift anvende de sædvanlige krav og kriterier for ordenes hjemmehørighed, hvor det drejer sig om et så særpræget og sluttet område.
